

'Meer doen in blauw en groen'

Aanleiding

Op welke plekken in onze provincie moeten nu ruimtelijke reserveringen gemaakt worden om toekomstige economische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk te maken? Om antwoord te krijgen op o.a. deze vraag heeft SER Flevoland in overleg en samenwerking met de provincie en de Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland op 13 januari 2010 de werkconferentie 'Meer economie in de groene en blauwe ruimte in Flevoland' georganiseerd. In het eerste deel vond een drietal presentaties plaats. In het tweede deel werd ingegaan op de mogelijkheden die er zijn om in de groene en blauwe ruimte economische activiteiten te ontplooiën waarbij de deelnemers werden uitgedaagd hierover hun mening te geven. Het resultaat van deze bijeenkomst heeft gediend als kader voor dit pamflet aan het college van Gedeputeerde Staten van Flevoland.

Uitgangspunten

De Schaalsprong van Almere gaat door. Er moet veel werkgelegenheid (150.000 arbeidsplaatsen in Flevoland) worden gecreëerd. Onze ambitie is om daarvan 10.000 arbeidsplaatsen in de groene en blauwe economie te realiseren. De groene en blauwe ruimte blijft een gebied waar gewoon, gewerkt, geleefd en gerecreëerd kan worden en waar ook ruimte geboden wordt voor nieuwe initiatieven. Steeds meer functies zijn niet meer gekoppeld aan een specifieke locatie. Menging van functies komt steeds meer voor. Er ontstaan allerlei dwarsverbanden. Die moeten geaccommodeerd worden. Dat betekent aanpassing van regelgeving. Potentie moet voorop staan, niet handhaving. Ruimte moet er komen voor het beleven van de natuur. Ecologie en economie moeten hand in hand gaan.

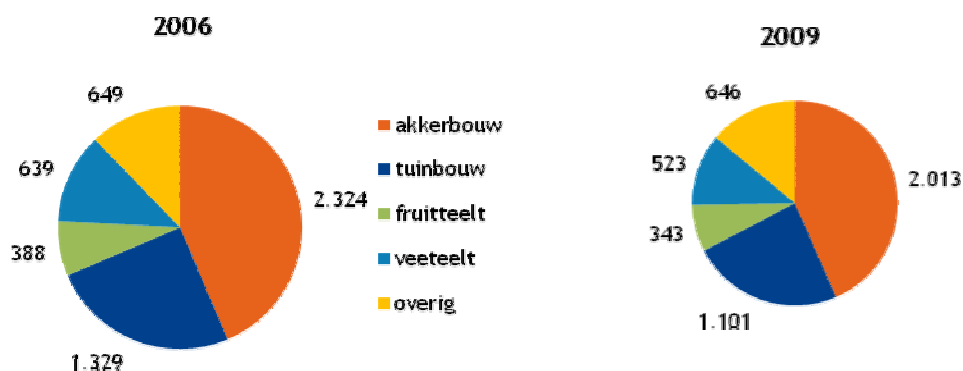
Landbouw

Schaalvergroting, diversificatie en ketenintegratie zijn de sleutelwoorden in de landbouw. De productiviteit stijgt, het aantal arbeidsplaatsen neemt af (zie figuur 1). Multifunctionele landbouw is de nieuwe drager van het platteland. Enerzijds zoeken agrariërs nieuwe producten, zoals een buffelfarm voor mozzarellakaas, teelt van biologische producten, scharrelvarkens en productie en verkoop van streekproducten. Anderzijds passen zij hun bedrijfsvoering aan aan de wensen van de moderne consument. Het boerenleven wordt gekoppeld aan educatie, zorg, kinderopvang en recreatie. Er vindt integratie en vermenging van functies plaats. Zo ontstaat nieuwe dynamiek. Daar moet alle ruimte voor komen.

Aanbeveling

De provincie moet de modernisering van de bedrijfsvoering in de landbouw ondersteunen. Afschaffing van belemmerende regelgeving. Stimulering van kansrijke initiatieven in de ontwikkelingsfase. Het Omgevingsplan moet gemeenten ruimte bieden om meervoudig ruimtegebruik toe te staan in het buitengebied.

Arbeitsplaatsen in de landbouw in Flevoland, 2006 - 2009

Bron: Provincie Flevoland

Landbouw is een innovatieve sector. Ketenvorming is van levensbelang. Van zaadveredeling tot productie en verwerking. Zo ontstaan nieuwe product/marktcombinaties en agrofoodclusters (agriports). Uitwisseling van kennis op het gebied van de voedseltechnologie en internationalisering, bijvoorbeeld in het World Potato Congress (WPC) zijn noodzakelijk. Daarvoor zijn al initiatieven in Flevoland in gang gezet. Flevoland is een zeer belangrijke biologische landbouwproducent. Samen met de agribusiness moeten nieuwe innovatieve ketens worden opgezet. De forward en backward linkages in de ketens moeten in de provincie aanwezig zijn.

Aanbeveling

De provincie moet er actief voor zorgen dat gehele agrarische productieketens in de provincie aanwezig zijn. Dat houdt in: de hele keten in beeld brengen, met gerichte acquisitie ontbrekende schakels naar Flevoland brengen en desnoods (tijdelijke) financiële ondersteuning aanbieden. Zij moet actief participeren en initiatief nemen. Makelen en schakelen. De uitvoering ligt bij de marktpartijen.

Energie

Duurzame energie is het sleutelwoord van de toekomst. Fossiele brandstoffen raken uitgeput. Alternatieve energie wordt belangrijker. Biovergisting en groene grondstoffen (dierlijke mest, gewasresten, bermmaaisel, stro) zijn de kernwoorden. Flevoland speelt hierin een belangrijke rol. Windenergie komt al voor een derde uit Flevoland. Via biovergisting en opvang zonnewarmte kan de provincie meer alternatieve en duurzame energie leveren. Dat moet bevorderd worden. De aanwezige deskundigheid moet gemobiliseerd worden. Ontbrekende kennis moet worden aangetrokken. De hele keten van productie tot aan de levering van de energie aan de eindgebruiker moet in de provincie aanwezig zijn. Het Regionale Innovatieloket voor Groene Grondstoffen (RINGG-Flevoland) biedt daarbij ondersteuning.

Aanbeveling

Duurzame energie is een groeisector. De provincie moet hiervan maximaal profiteren. Dat vereist een actief beleid. De hele keten van productie tot verspreiding moet in Flevoland aanwezig zijn. Biobased economy, de nieuwe economie met duurzaamheid moet een speerpunt in het economische beleid zijn. Hierbij is kennisoverdracht aan bedrijven essentieel.

Landschap en natuur

Ruimte, rust, cultuur en natuur zijn de sterke punten van Flevoland. Het landelijke gebied is echter geen openluchtmuseum. Er moet ruimte zijn voor dynamiek. De basis, de infrastructuur om te genieten van het landschap en de natuur in Flevoland, zoals voetpaden en fietspaden, is al aangelegd. De Noordoostpolder kan zich profileren met cultuurtoerisme, Oostelijk en Zuidelijk Flevoland met ecotoerisme (de Oostvaardersplassen en - in de toekomst - Oostvaardersland). Het accent ligt op het hoogwaardige segment gericht op de welgestelde toerist. De omgeving is aantrekkelijk voor hoogopgeleide mensen met in hun kielzog kennisintensieve bedrijven. Struinen door de ongerepte natuur, gekoppeld aan kleinschalige (educatieve) projecten, biedt een recreatief aspect dat nergens anders in Nederland te vinden is. Wat ontbreekt zijn de onderlinge dwarsverbanden, zoals horecavoorzieningen op knooppunten. De onderlinge verbindingen tussen deze en andere daarbij horende microlocaties (horeca) moeten worden uitgewerkt. Dat leidt tot extra werkgelegenheid, alleen al in Oostvaardersland 1.500 tot 1.700 arbeidsplaatsen.

Aanbeveling

Op het gebied van landschap en natuur is al veel aanwezig of in gang gezet. Wat ontbreekt zijn de dwarsverbanden tussen al deze ontwikkelingen. Dwarsverbanden leiden tot meerwaarde, zoals de mogelijkheden om de verschillende attractiepunten met hoogwaardig openbaar vervoer te verbinden. De provincie is bij uitstek de partij om al deze dwarsverbanden te leggen. Via een uitgekende marketing kunnen zo gebieden ('cultuurhistorie opdoen in de Noordoostpolder' / 'ecologie bestuderen in Oostvaardersland') onder de aandacht worden gebracht. Creëer daarbij mogelijkheden voor passende horeca- en verblijfsvoorzieningen op microlocaties aan bosrand en waterrand.

Het Blauwe Hart van de Randstad

Het Markermeer en IJmeer zijn Natura-2000 gebieden. Het Blauwe Hart van de Randstad versterkt het (internationale) vestigingsklimaat van de Randstad. Als gebied is het een aantrekkelijke woonlocatie voor hoogopgeleiden, kenniswerkers en expats. Hip en bruisend en vlakbij ruige natuur. Dat moet uitgebaut worden. Inmiddels zijn er al goedgekeurde plannen voor een spectaculair waterfront in Almere. De IJmeerdijk wordt een brede promenade met 2.600 woningen, 85.000 m² kantoor en 10.000 m² aan horeca en detailhandel. Er wordt een heel strand- en duingebied aangelegd met zandduinen tot tien meter hoogte. Ook in Lelystad moet het waterfront zich ontwikkelen tot een hoogwaardig toeristisch en recreatief gebied met de daarbij behorende faciliteiten, hotels en leisurebedrijven. De aanzet is er, maar kan versterkt worden door de barrière van de dijken te ondervangen door strand en duinen aan te leggen op meerdere locaties langs de kust. Dat biedt meer mogelijkheden om toeristen aan te trekken. Bovendien zijn het interessante vestigingslocaties voor bedrijven en bewoners.

Aanbeveling

De aanwezigheid van water in en rondom Het Blauwe Hart van de Randstad biedt grote mogelijkheden. Niet alleen bij Almere, maar op meerdere plaatsen langs de kust. Opgespoten stranden zorgen voor meer toeristen en ook voor een aantrekkelijker woonmilieu voor hoger opgeleiden. De provincie moet het voortouw nemen om na te gaan welke locaties voor het opspuiten van stranden in aanmerking komen.

Gebiedsconcessie

Flevoland heeft veel te bieden op het gebied van locatie en accommodatie in de recreatieve sfeer. De economische potentie zou beter benut moeten worden. Daarvoor zijn ondernemers nodig, zoals ook FlevOnice (Dorhout Mees), Orchideeën Hoeve (Maarssen) en Brennells Buiten (Crebas) hebben aangetoond. Een middel om ondernemers te werven is 'tendering'. Daarbij worden ondernemers op basis van een lijst van randvoorwaarden uitgenodigd om met een ontwikkelings-, inrichtings- en beheersplan voor een gebied te komen. Als voorbeelden kunnen dienen Oostvaardersland of het evenemententerrein waar jaarlijks het Lowlands Festival wordt gehouden of het verder uitbouwen van het cluster rondom het Aviodrome.

Aanbeveling

De provincie moet een experiment starten om voor een nader te bepalen gebied een gebiedsconcessie te gaan uitgeven, waar onder randvoorwaarden via tendering de ontwikkeling en het beheer van het terrein langdurig aan een (combinatie van) marktpartij(en) wordt toegekend.

De Sociaal-Economische Raad Flevoland (SER Flevoland) geeft sinds 1993 gevraagd en ongevraagd advies over de hoofdlijnen van het sociaal-economisch beleid van de provincie Flevoland.

De advisering kan zich ook uitstrekken tot andere beleidsterreinen (ruimtelijke ordening, milieu, onderwijs en infrastructuur).

Tot slot

In onderstaande kaart heeft de Kamer van Koophandel al een aantal mogelijkheden aangegeven waar in de groene en blauwe ruimte in Flevoland interessante ontwikkelingen kunnen plaatsvinden en extra werkgelegenheid gecreëerd kan worden.

Locatiekansen kaart Flevoland (Kamer van Koophandel)

